

7. Vodonos, ki ima 14 požiravnih jam, ena pa na 8. Rešeto, ki je najnižje in najbolj stanovitno in ima spet več jam raznih imen,

9. Uševska rejta, ki požira Žirovnščico. Bila je še ena jama nek: Mniške vrata, ki so jo pa, pravijo, nekdanji bistriški mnihi z železno mrežo zagradili in z zemljo zasuli, da ni tako hitro jezero usahnilo in da so oni rib imeli. Mogoče. — V spodnjem koncu jezera pod Dolenjo vasjo je pa

10. Velika Karlovca, nekoliko više, kakor je jezerski svet, zato požira le, kadar stoji voda visoko. Nje žrelo je strašno, široko nad 6 sežnjev in 2 visoko. Z lučjo se gre lahko deleč notri, ki se razširja in zvišuje, tako dolgo, da se pride do nasipa ali nanosa iz samih krljev in druge šare in ni mogoče, prekoračiti ga. Prec za to je pa

11. Mala Karlovca, veliko manjša, pa grozno veliko vode požre, ker je dokaj nižja.

Zraven Male Karlovce na levo je stal na višavi nad Svinjsko jamo nekdanj grad Karlovec. Njegovi sledi so pa že tako zaraščeni z mahom in grmovjem, da sva jih z gospod A. Obrezom neko popoldne dolgo pa brez kopavnega orodja zastonj iskala. V tem gradu, pravijo, je bivala svoje dni mlada gospodična, ki jo je rad vidil sin Šteberskega grajščaka pod Križno goro. Hodil je ponoči v vas v grad, in da je vedil kam vesljati, postavljala mu je luč na okno. Zvedil je pa to znanje ljubosumnež v gradu, ugasnil je luč na oknu in postavil drugo nad Veliko Karlovco. Šteberski veslja kakor po navadi, ne sluté hudobije, proti luči in gorjé! Karlovca ga požre s čolnom vred. — Pripoveduje se tudi, da se je enkrat grajska gospodinja peljala gori v grad po klancu, ki je bil nad Svinjsko jamo. Pot pod njo se vdere in ona pade s kočijo in konji v jamo, ki jo je za zmiraj pokrila. Od žalosti je ukazal potem gospod grad podreti, jamo zasuti in sam se je preselil v druge kraje.

V zgornjem kraju jezera je Otok z vasjo in cerkvico sv. Primoža in Feliciana v sredi otoškega gojzdiča, podružnico starotrške fare. Med Otokom in Grahovim v sredi jezera je drug vzvišen kraj Benedke. Kadar so te pod vodo, je tudi v Planini povodenj.

Cerkniško jezero ima pa tudi svoje povodne prebivavce, namreč ribe, race in povodne ptice.

Ribe so te-le: 1 ščuke, jako rodovitne; največa, ki so jo vjeli, je vagala 25 funtov; 2. šljajni, ki so najboljši, in največi vaga okoli 5 funtov; 3 menki, ki so pa slabji za jed in tudi ne za sušilo, ker niso tako debeli; 4. kleni, so najmanj rodovitni in ne čez 3 funte težki, in 5. kapeljni po malih iz skal izvirajočih vodah, ki so pa prav majhni in komaj omena vredni.

Race je več plemen: 1 velike race, ki na suhem jajčica valé in potem peljejo mladiče v vodo; 2. špeg-ljarji, ti se ne zležejo tukaj, ampak gredo preč mesca marca, 3. rujavoglavke, se tudi tukaj ne zležejo; 4. žvižgalke, 5. črni zvonci, 6. potavkarji, 7. hrepeljce, 8. liske ali postne race, te imajo na vodi svoje gnjezda iz bičja in plavajo po vodi, da lahko starka, jajca godé, iz gnjezda pije, 9. zličarec itd., tako, da se vsem še imena ne vedó.

Povodne ptice so pa: kozice, dularji, martinčki, velike in male kokoške ali mokožki.

Zdaj, ko vsahne jezero vsako leto, ni ravno veliko in velikih rib. Kadar pa ne vsahne 2 ali še več let, jih je toliko, da jih vjamejo z enim samim zaulakom po 4 do 6 centov. Leta 1714, ko ni bilo jezero prej 7 let vsahnilo, so bili nalovili toliko rib, da niso vedili kam ž njimi. Kranjci, Korošci, Štajarci so jih imeli celi post dosti.

Za njega, ki išče kratkočasa na jezeru, je najpri-

jetniše, voziti se po njem kak jesensk ali pomladansk popoldne, kadar je vpadla voda že toliko, da plavajo glavice jezerskih cvetlic po vodi. Zdelo se mi je, kakor bi se vozil po kakem začaranem cvetličnem vrtu. — Tam po Javorniku pa se nek še pozná stara rimska cesta, ki je peljala na Trpo nad Starim trgom in na Metullum v bloški fari. Morebiti so imele Zamostnice pod Gornjim Jezerom kako zvezo s to cesto?

(Konec prihodnjič.)

0 zadevah matice slovenske.

Iz Haloz na Štaj. 5. junija. Utemeljitelji k nastajajoči „Slovenski matici“ so v Halozah dosle sledeči gospodje pristopili:

gosp. Weixl Ivan, dekan in župnik pri sv. Barbari,
 „ Vučnik France, učitelj pri sv. Barbari,
 „ Stranjščak Davorin, župnik na Zavrči,
 „ Trampuš Ivan, kaplan na Zavrči,
 „ Mlinarič Jožef, župnik v Leskovci,
 „ Arnoš France, kaplan v „
 „ Pinežič Viktorin, kaplan pri sv. Vidu,
 „ Švajger Gabriel, „
 „ Kanceler Pavel, župnik pri sv. Trojici,
 „ Hrtiš Benedikt, kaplan „
 „ Lajhov Jožko, novinec v Admontu,
 „ Raičev Božidar, duh. pomočnik pri sv. Barbari.

Znano je rodoljubje naših gosp. duhovnikov, ki so vselej pripravljeni z žrtvami pokazati ljubezen svojemu rodu; mnogo so učinili, in mislim, da hočejo tudi sedaj si osvetljati lice pred sedašnjim in bodočim svetom, ter krepko pomagati temu narodnemu zavodu — matici — na noge. Za razne stvari smo darovali; pošiljali celó novce v tujevino, v Ameriko, Afriko in Bog vé kam vse; pomozimo najpred sebi in svojemu narodu; to bode nam gotovo največo zaslugo, slavo in hvaležnost doneslo. Najlože in najhitreje bi se ta reč tako-le osnovala. V vsaki dekanovini celega Slovenskega, tudi na Prekmurskem bi naj gosp. dekan sam ali kak drug rodoljub to delo prevzel, ter ondi pobral podpise, ter jih gosp. doktorju Ivanu Bleiweisu v Ljubljano odposlal. Ranjšek na mesec se menda dá vsakemu g. duhovniku za tak blag namen prihraniti. Po takem bi v malo tednih utemeljiteljstvo zagotovljeno imeli. Tudi društva, knjižice, srenje itd. bi se naj nagovarjale, nekaj darov, ako ne cele utemeljnine, polagati na domači darilnik.

Belanec.

Jugoslavske pesmi.

* *Cerkvenih in družih narodnih srbskih pesem*, ki jih izdaja slavni Korneli Stanković, je prišel na Dunaji že drugi zvezek na dan. Sprejemajo jih povsod z veliko veliko pohvalo. Vse te pesmi, cerkvene in posvetne, so od konca do kraja prave narodne pesmi; narod srbski jih je zložil sam; Stanković jih je zapisal, kakor jih je slišal peti, potem pa po pravilih muzičnih cerkvene zložil za čveterospev in klavir, posvetne narodne pa za klavir in kor. Veljavni nemški kompozitêr Šimen Sechter občuduje pevca, ki je te izvrstne pesmi si v spominu ohranil. Kar je Vuk Štefanović za besedo srbskih narodnih pesem, je Korneli Stanković za napeve srbske. Dobivajo se vse te pesmi na Dunaji ali na domu Stankovičevem (Hotel National) ali pa v prodajavnicah muzikalnih.

Dopisi.

Maribor 1. rožnika. 2. — Resnične besede o zadevah štirskih Slovincov, ki jih je govoril v deželnem zboru v Gradcu dne 16. sušca 1863, poslanec Herman, se